

Otázky k souborné zkoušce z teorie práva – TPDZ (verze 2024 – od ZS 2024/25)

1. Pojem práva, funkce práva. Právo v objektivním smyslu a právo v subjektivním smyslu. Dokazování. Fikce a domněnky.
2. Právní norma – pojem, obecné a specifické rysy (materiální a formální znaky) právních norem
Důvěra v právo. Právní jistota, zásada nabytých práv.
3. Normativita práva. Mody normativity / normativní modality.
Akty aplikace práva
4. Struktura právních norem a její prvky. Charakteristiky výčtů v právních normách.
Antická právní filosofie (Platón, Aristotelés)
5. Druhy právních norem
Předchůdci novověku (Dante, Valla, Bruni, Erasmus, Machiavelli, Bodin)
6. Věcná a časová působnost právních norem. Platnost a účinnost. Retroaktivita v právu
Sociologické směry v právní vědě (Weber, Ehrlich, Pospíšil)
7. Osobní a prostorová působnost právních norem. Imunity a exempce, extrateritoriální působení právních norem.
Právo a spravedlnost – vyrovnávací (korektivní, diortotická), rozdělovací (distributivní), sociální, retributivní, procedurální.
8. Prameny práva ve formálním smyslu a jejich tvorba.
Novověká právní filosofie (Grotius, Hobbes, Locke, Montesquieu, Rousseau, Kant)
9. Právní řád (pojem, struktura). Princip právní síly.
Tradiční a náboženské právní systémy – islámské právo
10. Působení práva ve společnosti. Materiální prameny práva.
Opravné prostředky a režimy jejich fungování
11. Právní předpis jako pramen práva. Kodifikace, novelizace, derogace.
Pozitivněprávní myšlení 19. století. Právní normativismus.
12. Soudní precedens jako pramen práva. Judikatura a její významnost v kontinentálním typu právní kultury.
Fyzické osoby jako subjekty práva
13. Právní obyčej a normativní právní smlouva jako prameny práva.
Nadstandardní metody interpretace právního textu. Text, úmysl a účel při interpretaci.
14. Subjekty práva. Právní osobnost.
Pojem lidských práv a vývoj koncepce lidských práv.
15. Svěprávnost a další druhy právní způsobilosti.
Stát a právo. Pravomoc, působnost, příslušnost. Legalita a legitimita.
16. Právo soukromé a veřejné, hmotné a procesní.
Právní jednání a protiprávní jednání.

17. Pojem a prameny práva mezinárodního, vztah práva vnitrostátního a mezinárodního.
Právo a morálka, jiné normativní systémy ve společnosti a jejich vztah k právu. Přirozenoprávní přístup k právu
18. Standardní metody interpretace právního textu.
Středověká právní filosofie (Augustin, Akvinský)
19. Rozlišení závaznosti a významnosti výsledků interpretace. Druhy interpretace podle subjektů provádějících výklad.
Právo EU a jeho členění.
20. Subjektivní práva a právní povinnosti – pojem, druhy (absolutní a relativní)
Poválečná právní filosofie (Radbruch, Hart, Fuller, Dworkin, Rawls)
21. Základní právní zásady (právní principy) v soudobém právu.
Právní odpovědnost – pojem, obecné podmínky, objektivní právní odpovědnost.
22. Právní vztah a jeho prvky, vznik, změna a zánik právního vztahu.
Angloamerická právní kultura.
23. Právní události a protiprávní stavy. Důsledky plynutí času.
Kontinentální právní kultura
24. Právní odpovědnost – funkce, subjektivní právní odpovědnost. Problematika zavinění.
Doktrína právního státu a její historický vývoj (Rechtsstaat a rule of law). Formální a materiální právní stát.
25. Aplikace práva – obecně, proces aplikace práva a jeho stádia
České právně-filosofické myšlení (Hus, Chelčický, Komenský, Bolzano)
26. Realizace práva. Jednání praeter legem a in fraudem legis.
Právní jazyk – charakteristické vlastnosti a náležitosti právní terminologie.
27. Právnícké osoby jako subjekty práva
Právní věda a její členění. Úvahy de lege lata a de lege ferenda.